УДК 338.2

DOI **https://doi.org/10.5281/zenodo.14934590**

Вплив банківської інфраструктури на фінансову стійкість територій: регіональний вимір

Музиченко Вікторія Владиславівна

аспірантка кафедри економіки та маркетингу Харківського національного університету міського господарства ім. О.М.Бекетова, 61002, Україна, м. Харків, вул. Чорноглазівська, 17, ORCID https://orcid.org/0009-0001-5389-6969

Прийнято: 19.01.2025| Опубліковано: 29.01.2025

Анотація. *Дослідження спрямоване на оцінку ролі банківської інфраструктури у забезпеченні фінансової стійкості регіонів, визначення ключових факторів її впливу на економічний розвиток та формування рекомендацій щодо подальшого вдосконалення фінансових послуг на регіональному рівні. Особлива увага приділяється аналізу взаємозв'язку між кількістю банківських установ, рівнем кредитування та соціально-економічними показниками регіону, такими як валовий регіональний продукт, рівень безробіття та інвестиційна привабливість.*

У дослідженні застосовано кореляційно-регресійний аналіз для оцінки впливу банківської інфраструктури на ключові макроекономічні показники. Використано методи порівняльного аналізу та систематизації для визначення сучасних тенденцій у сфері розвитку банківських послуг. Емпіричну базу дослідження склали офіційні статистичні дані, а також результати аналітичних оглядів щодо стану фінансової інфраструктури в регіонах України.

Встановлено, що банківська інфраструктура відіграє важливу роль у стимулюванні регіонального розвитку, зокрема через доступ до кредитних ресурсів, залучення інвестицій та підтримку підприємницької активності. Виявлено нерівномірність розподілу банківських установ між міськими та сільськими районами, що створює бар'єри для фінансової інклюзії. Зазначено необхідність розвитку цифрових каналів обслуговування, які можуть компенсувати недостатню фізичну присутність банківських установ. Розглянуто можливості інтеграції банківських послуг із фінансовими технологіями (FinTech), що дозволяє знизити витрати на обслуговування клієнтів та підвищити ефективність фінансової системи регіону.

Дослідження підтвердило значний вплив банківської інфраструктури на фінансову стійкість регіонів, зокрема у контексті економічної стабільності, соціальної згуртованості та інвестиційної привабливості. Визначено основні напрями вдосконалення банківських послуг, серед яких розширення мережі банківських установ, впровадження інноваційних цифрових рішень та посилення фінансової грамотності населення. Подальші дослідження доцільно зосередити на оцінці ефективності впровадження цифрових банківських рішень та аналізі механізмів державної підтримки розвитку фінансової інфраструктури регіонів.

Ключові слова: *регіональна економіка, фінансові установи, економічна стабільність, кредитування, інвестиційний клімат, соціально-економічний розвиток, фінансова доступність, банківські послуги, зайнятість населення, фінансове планування.*

The Impact of Banking Infrastructure on the Financial Stability of Territories: A Regional Perspective

Viktoriia Muzychenko

PhD Student, Department of Economics and Marketing, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 61002, Ukraine, Kharkiv, Chornoglazivska St., 17, ORCID https://orcid.org/0009-0001-5389-6969

Abstract. *This study aims to assess the role of banking infrastructure in ensuring the financial stability of regions, identify key factors influencing economic development, and develop recommendations for improving financial services at the regional level. Particular attention is given to analyzing the relationship between the number of banking institutions, the level of lending, and the region's socio-economic indicators, such as gross regional product, unemployment rate, and investment attractiveness.*

The study employs correlation-regression analysis to evaluate the impact of banking infrastructure on key macroeconomic indicators. Comparative analysis and systematization methods are used to identify current trends in the development of banking services. The empirical basis of the research includes official statistical data as well as analytical reviews on the state of financial infrastructure in the regions of Ukraine.

The findings indicate that banking infrastructure plays a crucial role in stimulating regional development by providing access to credit resources, attracting investments, and supporting entrepreneurial activity. However, the uneven distribution of banking institutions between urban and rural areas creates barriers to financial inclusion. The study highlights the need to expand digital service channels, which can compensate for the limited physical presence of banking institutions. It also explores the potential for integrating banking services with financial technologies (FinTech), which can reduce service costs and enhance the efficiency of the region's financial system.

The research confirms the significant impact of banking infrastructure on regional financial stability, particularly in terms of economic resilience, social cohesion, and investment attractiveness. Key areas for improving banking services are identified, including expanding the network of banking institutions, implementing innovative digital solutions, and enhancing financial literacy among the population. Further research should focus on evaluating the effectiveness of digital banking solutions and analyzing state support mechanisms for the development of financial infrastructure in the regions.

Keywords: *regional economy, financial institutions, economic stability, lending, investment climate, socio-economic development, financial accessibility, banking services, employment, financial planning.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні економічні умови характеризуються зростаючою роллю фінансового сектору у забезпеченні сталого розвитку регіонів. Банківська інфраструктура виступає ключовим елементом фінансової системи територій, забезпечуючи доступ до фінансових ресурсів, сприяючи розвитку підприємництва, інвестиційній активності та соціально-економічній стабільності. Проте, нерівномірність розвитку банківської мережі, різні рівні фінансової інклюзії та неоднакові умови доступу до кредитних і фінансових послуг у різних регіонах можуть створювати суттєві дисбаланси у фінансовій стійкості територій.

Незважаючи на значний вплив банківської інфраструктури на розвиток регіональних економік, існує низка проблем, пов'язаних із концентрацією банківських установ у великих містах, слабкою розвиненістю фінансових послуг у сільській місцевості, а також впливом макроекономічних кризових явищ на фінансову стабільність регіонів. Додатково, важливими викликами є цифровізація банківських послуг та зростання ролі фінансових технологій, які можуть як сприяти підвищенню фінансової стійкості, так і створювати нові ризики для менш розвинених регіонів.

Актуальність дослідження визначається необхідністю комплексного аналізу впливу банківської інфраструктури на фінансову стійкість територій, з урахуванням регіональних відмінностей, тенденцій розвитку фінансових послуг та новітніх викликів. Виявлення основних чинників, що впливають на взаємозв'язок між банківською інфраструктурою та фінансовою стійкістю регіонів, сприятиме розробці рекомендацій для підвищення ефективності регіональної фінансової політики.

Таким чином, постає необхідність ґрунтовного дослідження ролі банківської інфраструктури у забезпеченні фінансової стійкості територій, що дозволить сформувати науково обґрунтовані підходи до оптимізації регіональної фінансової стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз впливу банківської інфраструктури на фінансову стійкість територій є актуальним напрямом сучасних досліджень, особливо в контексті динамічних економічних трансформацій. Банківська інфраструктура розглядається як системоутворюючий елемент фінансової системи, що забезпечує акумуляцію та перерозподіл капіталу, стимулює інвестиційний клімат і сприяє фінансовій інклюзії. Різні аспекти даної проблематики висвітлено у працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема:

- Кейнс Дж. М. у своїй теорії акцентував увагу на ролі фінансових інститутів у забезпеченні стабільності економіки [1];
- Фрідман М. підкреслював значення банківської системи у стабілізації грошового обігу [2];
- Серед сучасних українських дослідників Захарченко В. В. та Кравченко І. М. [3] аналізують регіональні особливості функціонування банківських установ і їх вплив на соціально-економічний розвиток територій.

Ключовими аспектами проблематики є територіальні диспропорції у доступі до банківських послуг. Науковці, зокрема Ребрик Ю. О.,[4] зазначають, що нерівномірний розподіл банківських установ посилює фінансову ізоляцію окремих регіонів. Технологічна трансформація

банківського сектору розглянута у дослідженні Порохняк-Карпінської Л. В.[5] демонструючи, що впровадження мобільного банкінгу і цифрових сервісів сприяє підвищенню фінансової інклюзії.

Залежність рівня економічної безпеки від банківської стабільності. Згідно з аналізом Шульги О. М.,[6] нестабільність банківської системи може значно знизити рівень фінансової стійкості регіонів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний прогрес у розвитку банківської інфраструктури на регіональному рівні, існує низка невирішених питань, що обмежують її ефективність у забезпеченні фінансової стійкості територій. Однією з ключових проблем є нерівномірний розподіл банківських установ, що спричиняє диспропорції у доступі до фінансових послуг між міськими та сільськими районами. У віддалених регіонах банківське кредитування залишається малодоступним, що негативно впливає на розвиток малого бізнесу та створення нових робочих місць. Водночас у містах спостерігається надмірна концентрація банківських установ, яка, хоч і підсилює конкуренцію, не завжди покращує якість обслуговування клієнтів.

Ще однією суттєвою проблемою є недостатній рівень фінансової інклюзії населення. Низька фінансова грамотність та обмежена обізнаність громадян про доступні фінансові інструменти ускладнюють ефективне управління особистими фінансами, що особливо критично в умовах економічної нестабільності. У цьому контексті важливо дослідити ефективність існуючих освітніх програм з фінансової грамотності та розробити рекомендації щодо їх адаптації під потреби різних соціальних груп.

Крім того, цифрова трансформація банківського сектору відбувається нерівномірно: у той час як у великих містах активно використовуються сучасні FinTech-рішення, у сільській місцевості їх впровадження гальмується через відсутність необхідної технічної інфраструктури та брак цифрових навичок серед населення. Особливо важливо враховувати регіональні особливості

розвитку FinTech та вивчати успішні кейси країн із подібними умовами для розробки ефективних рекомендацій.

Не менш актуальним є питання кібербезпеки. Зростання обсягів онлайн-транзакцій збільшує ризики фінансового шахрайства, витоку персональних даних та кібератак на банківські системи. Відсутність комплексного підходу до захисту фінансових операцій може підривати довіру населення до банківської системи, що, своєю чергою, обмежує її потенціал у стимулюванні економічного зростання. Зокрема, доцільним є аналіз методів захисту фінансових операцій, що використовуються в міжнародній практиці, та адаптація їх до національних реалій.

Додатково, проблемою залишається відсутність ефективної координації між банківським сектором та органами місцевого самоврядування. Низький рівень співпраці уповільнює розробку спільних програм із розвитку фінансової інфраструктури, що негативно впливає на інвестиційний клімат та економічний розвиток регіонів. Одним із перспективних напрямів може бути створення платформ для взаємодії банків, місцевої влади та підприємців з метою розробки спільних фінансових програм.

Враховуючи сучасні виклики, зокрема в умовах війни, необхідно розробити нові підходи до підтримки економічної активності регіонів через банківську систему. Одним із ключових напрямів має стати створення спеціальних програм кредитування для підприємств, що постраждали внаслідок воєнних дій, а також механізмів фінансової підтримки відновлення інфраструктури у зруйнованих регіонах.

З огляду на актуальні проблеми, мій внесок у дослідження та вдосконалення банківської інфраструктури може полягати у кількох аспектах. По-перше, необхідно розробити аналітичні моделі оцінки ефективності регіональної банківської інфраструктури та її впливу на фінансову стійкість територій. Це дозволить виявити критичні точки, які потребують першочергових змін. По-друге, важливо сформувати рекомендації щодо оптимізації розташування банківських установ для забезпечення рівномірного

доступу до фінансових послуг у різних регіонах. По-третє, значний акцент слід зробити на дослідженні фінансової грамотності населення та розробці освітніх програм, що сприятимуть підвищенню фінансової інклюзії, зокрема у сільських громадах.

Ще одним важливим напрямом є аналіз можливостей розширення FinTech-рішень у банківському секторі та розробка практичних рекомендацій щодо їх інтеграції в регіональну фінансову інфраструктуру. Це передбачає як оцінку існуючих бар'єрів для цифрової трансформації, так і визначення шляхів їх подолання, зокрема через стимулювання інвестицій у розвиток цифрової банківської інфраструктури.

Важливим аспектом також є підвищення рівня кібербезпеки банківських операцій. У цьому контексті необхідно дослідити сучасні методи захисту фінансових транзакцій та розробити рекомендації щодо мінімізації ризиків для користувачів банківських послуг.

Додатково слід оцінити вплив війни на банківський сектор та розробити дієві механізми фінансової підтримки регіонів, зокрема через спеціалізовані програми кредитування та залучення інвестицій у відновлення економічної інфраструктури. Також необхідно покращити координацію між банківським сектором і місцевими органами влади, що дозволить розробити ефективніші стратегії розвитку регіональної економіки.

Отже, дослідження впливу банківської інфраструктури на фінансову стійкість регіонів є надзвичайно важливим для забезпечення економічної стабільності та подальшого розвитку територій. Для досягнення цієї мети необхідно проаналізувати основні проблеми банківської інфраструктури, оцінити її доступність для різних груп населення та бізнесу, дослідити рівень впровадження сучасних цифрових технологій, розробити ефективні механізми захисту фінансових операцій та визначити шляхи підвищення співпраці між банківським сектором і місцевою владою. Реалізація цих завдань дозволить сформувати комплексний підхід до розвитку банківської інфраструктури, що

стане важливим чинником фінансової стійкості регіонів та їх економічного зростання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Банківська інфраструктура є ключовим елементом фінансової системи регіону, який забезпечує ефективне залучення та розподіл фінансових ресурсів, підтримку економічного розвитку та створення умов для сталого зростання територій. Розвинена банківська система сприяє фінансовій стабільності регіонів через доступність кредитних ресурсів для бізнесу та населення, розвиток інструментів заощаджень і залучення інвестиційних потоків.

Сучасні виклики, зокрема нерівномірний розподіл банківських установ, різна щільність їх розташування в міських і сільських районах, а також нерівний доступ до цифрових фінансових послуг, створюють додаткові бар'єри для фінансової інклюзії. Крім того, рівень розвитку банківської інфраструктури безпосередньо впливає на формування фінансової стійкості територій, забезпечуючи можливість адаптації до змін економічного середовища, кризових явищ та макроекономічних коливань.

Аналіз ключових показників, таких як кількість банківських установ, обсяги кредитування та рівень депозитної бази, дозволяє оцінити ступінь впливу банківської інфраструктури на соціально-економічний розвиток регіонів. У цьому розділі розглянуто основні аспекти функціонування банківської інфраструктури та її роль у забезпеченні фінансової стійкості територій, а також проаналізовано виклики та можливі напрями розвитку фінансових послуг на регіональному рівні.

Фінансова стійкість територій є важливим показником економічного розвитку регіону та його здатності протистояти внутрішнім і зовнішнім викликам. Вона залежить від багатьох чинників, серед яких ключову роль відіграє банківська інфраструктура, зокрема кількість банківських установ. Наявність розгалуженої мережі банків сприяє підвищенню доступності фінансових ресурсів для підприємств, домогосподарств та органів місцевого

самоврядування, що в свою чергу формує умови для стійкого економічного зростання. Розвинена банківська система є одним із базових інструментів забезпечення економічної рівноваги територій, створюючи фінансові передумови для зростання та розвитку бізнесу, підвищення рівня зайнятості та соціальної стабільності.

Банківська інфраструктура забезпечує акумуляцію заощаджень населення та бізнесу, ефективний розподіл ресурсів у вигляді кредитування, фінансування інвестиційних проектів та підтримку споживчої активності. Чим більша кількість банківських установ діє на території, тим вищий рівень фінансової інклюзії, що є важливим фактором для економічної самодостатності регіону. У регіонах із недостатньою кількістю банківських установ спостерігається дефіцит фінансових ресурсів, що може гальмувати розвиток бізнесу, обмежувати можливості громадян та знижувати рівень податкових надходжень до місцевих бюджетів.

Залежність між кількістю банківських установ та фінансовою стійкістю регіонів простежується у кількох аспектах [14]:

1. Економічний розвиток і рівень ділової активності. У регіонах із високою концентрацією банківських установ підприємства мають більший доступ до кредитних ресурсів, що дозволяє розширювати виробництво, впроваджувати інновації та створювати нові робочі місця. Розвинена банківська система також сприяє активнішій інтеграції регіонів у національні та міжнародні фінансові ринки.

2. Фінансова доступність для населення. Банки забезпечують населення широким спектром послуг, зокрема можливістю отримання кредитів, здійснення платежів, збереження та примноження коштів. Відсутність банківських установ або їхня недостатня кількість обмежує фінансові можливості громадян, змушуючи їх звертатися до неформальних фінансових інститутів, що збільшує ризики фінансової нестабільності.

3. Фіскальна стійкість територій. Діяльність банківських установ сприяє наповненню місцевих бюджетів через податкові надходження від

фінансових операцій та підтримку бізнесу, який також є платником податків. Це дозволяє територіям ефективно розподіляти фінансові ресурси на соціальні програми та розвиток інфраструктури.

4. Інвестиційна привабливість. Інвестори віддають перевагу регіонам із розвиненою банківською інфраструктурою, оскільки це гарантує ефективне фінансове забезпечення проектів, швидкість проведення операцій і низькі ризики капіталовкладень. Наявність банків на території створює додаткові гарантії фінансової безпеки для бізнесу.

Ткаченко М. С. розглядає наступні фактори, які впливають на фінансову стійкість територій [7]:

- Стабільне зростання ВВП є основою фінансової стійкості, оскільки воно забезпечує збільшення доходів місцевих бюджетів та сприяє розвитку бізнесу.
- Високий рівень інфляції може знижувати реальні доходи та покупну спроможність населення, а також створювати нестабільність у фінансових потоках.
- Високий рівень безробіття може знижувати податкові надходження, збільшувати соціальні виплати та створювати соціальну напругу, що впливає на фінансову стійкість території.
- Доходи та видатки місцевих бюджетів: збалансованість між доходами і видатками регіону є важливим чинником для забезпечення фінансової стійкості. Наявність стабільних джерел доходу, таких як податки, дозволяє регіону фінансувати соціальні програми та інфраструктурні проекти.
- Наявність інвестицій в регіоні сприяє розвитку бізнесу, створенню нових робочих місць і залученню додаткових фінансових ресурсів.
- Важливу роль відіграє розвиток банківської інфраструктури, яка забезпечує доступ до кредитів, депозитів, страхування та інших фінансових інструментів.

- Вікові, демографічні, освітні та соціальні характеристики населення впливають на споживчий попит і наявність робочої сили, що має безпосередній вплив на економічну активність регіону.
- Високий рівень якості життя (охорона здоров'я, освіта, житло) сприяє залученню кадрів та інвесторів, а також забезпечує стабільність на ринку праці.
- Важливу роль відіграє також здатність території надавати соціальні послуги та підтримку в разі кризових ситуацій.
- Наявність стабільної та прозорої системи управління, здатної оперативно реагувати на зміни в економічному середовищі та ефективно розподіляти фінансові ресурси, є важливою складовою фінансової стійкості території.
- Надійна правова система та чітке регулювання фінансових відносин забезпечують безпеку для інвесторів та бізнесу, що сприяє економічному розвитку регіону.
- Природні катастрофи, економічні кризи, політична нестабільність: всі ці фактори можуть суттєво впливати на фінансову стійкість території, створюючи додаткові навантаження на місцеві бюджети та економіку в цілому.

Але також треба зазначити, що фінансова стійкість регіонів формується під впливом багатьох факторів, які можна умовно розділити на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх факторів належать економічна структура регіону, рівень розвитку банківської інфраструктури, фінансова грамотність населення, наявність великих підприємств і ефективність місцевого самоврядування. Зовнішні фактори включають макроекономічні умови, державну політику, рівень конкуренції на ринку фінансових послуг та глобальні економічні тренди [12].

1. Економічна структура регіону. Регіони з диверсифікованою економікою, які мають потужний промисловий, аграрний та сервісний

сектори, є більш фінансово стійкими, оскільки зниження активності в одній галузі компенсується розвитком іншої. Водночас монофункціональні регіони, залежні від однієї галузі, мають вищий рівень фінансових ризиків.

2. Рівень розвитку банківської інфраструктури. Наявність достатньої кількості банківських установ, широкого спектру фінансових продуктів та послуг є запорукою фінансової стійкості. Доступність банківських послуг дозволяє бізнесу отримувати кредитування на вигідних умовах, а населенню – ефективно управляти своїми заощадженнями.

3. Фінансова грамотність населення. Чим вищий рівень фінансової обізнаності населення, тим активніше громадяни використовують банківські продукти, що сприяє накопиченню коштів у фінансовій системі регіону, підвищенню рівня інвестицій та загальному економічному зростанню.

4. Рівень конкуренції на ринку фінансових послуг. Конкуренція між банками та небанківськими фінансовими установами стимулює покращення якості обслуговування, зниження відсоткових ставок на кредити та збільшення привабливості депозитних програм, що позитивно впливає на економіку територій.

5. Державна політика та регуляторні умови. Політика Національного банку України та законодавчі ініціативи щодо розвитку банківського сектора безпосередньо впливають на фінансову стійкість територій. Надмірне регулювання може стримувати розвиток банківської системи, тоді як сприятливі умови стимулюють відкриття нових відділень та розширення спектру послуг.

6. Глобальні економічні тенденції. Світова економічна ситуація, зокрема фінансові кризи, коливання валютних курсів та рівень іноземних інвестицій, суттєво впливають на фінансову стійкість регіонів. Глобальні виклики потребують адаптації регіональних банківських систем до нових умов.

7. Соціально-демографічні характеристики населення. Зміни в чисельності, структурі та рівні доходів населення безпосередньо впливають на попит на банківські послуги, формуючи рівень фінансової стійкості регіону.

Таким чином, кількість банківських установ є важливим чинником фінансової стійкості територій, оскільки вона визначає рівень доступу до фінансових послуг, впливає на інвестиційну привабливість регіонів і сприяє соціально-економічному розвитку. Забезпечення рівномірного розподілу банківських установ та підвищення доступності фінансових ресурсів є ключовими завданнями для зміцнення фінансової стійкості територій.

Фінансова стійкість території є результатом комплексної взаємодії різноманітних факторів, серед яких ключову роль відіграє банківська інфраструктура. Вона не лише забезпечує доступ до фінансових ресурсів, а й сприяє розвитку підприємництва, залученню інвестицій та підтримці економічної стабільності регіону. В умовах війни, коли економічна ситуація характеризується нестабільністю, зростанням ризиків та зниженням інвестиційної привабливості, роль банківської системи у підтримці фінансової стійкості стає ще більш важливою. Ефективне використання банківських інструментів дозволяє адаптуватися до нових викликів, забезпечувати безперервність фінансування стратегічних секторів економіки та підтримувати соціальну сферу.

Банківська інфраструктура відіграє визначальну роль у створенні умов для економічного розвитку територій через доступність фінансових ресурсів, що необхідні для розвитку малого та середнього бізнесу, реалізації інфраструктурних проєктів та підтримки населення в умовах економічної невизначеності [15]. Одним із найважливіших напрямів діяльності банків є кредитування, яке дозволяє підприємцям розширювати виробництво, закуповувати нове обладнання, розвивати нові продукти та послуги. У кризових умовах це сприяє збереженню економічної активності регіонів, створенню нових робочих місць та підтримці споживчого попиту. Кредити для фізичних осіб дають змогу громадянам здійснювати значні покупки, наприклад, житла чи транспорту, що стимулює економіку через підвищення споживчої активності.

Розвинена банківська система також сприяє зниженню рівня безробіття, надаючи підприємцям доступ до фінансування для запуску нових проєктів та розвитку існуючих бізнесів. У воєнний час банки адаптують свої кредитні продукти під потреби економіки, пропонуючи спеціальні програми підтримки для бізнесу, що працює в умовах підвищених ризиків. Особливо важливим є фінансування стратегічно значущих галузей, таких як оборонний сектор, агропромисловий комплекс та логістика, які забезпечують продовольчу та економічну безпеку країни.

Крім кредитування, банківські установи сприяють залученню інвестицій через створення привабливого фінансового середовища та гарантії безпеки фінансових операцій. Це є важливим фактором у відновленні економіки після військових дій, оскільки саме банки можуть виступати посередниками між державою, міжнародними фінансовими інституціями та бізнесом. Інвестиційні кредити та фінансування масштабних проєктів дозволяють реалізовувати стратегічні ініціативи, спрямовані на реконструкцію інфраструктури, будівництво житлових комплексів та модернізацію критично важливих об’єктів, таких як лікарні та освітні заклади.

Соціальна функція банків під час війни набуває особливого значення. Фінансова підтримка соціальних програм, допомога внутрішньо переміщеним особам, кредитні канікули та реструктуризація боргів є важливими заходами для збереження соціальної стабільності в регіонах. Банки сприяють фінансовій інклюзії, забезпечуючи доступність фінансових послуг навіть у найвіддаленіших та постраждалих від війни регіонах. Завдяки впровадженню цифрових технологій банки можуть надавати послуги дистанційно, що є важливим фактором у забезпеченні фінансової стабільності в умовах мобільності населення.

Важливою складовою фінансової стійкості територій є забезпечення банками ефективного управління фінансовими ризиками. В умовах війни ризики неплатоспроможності бізнесу, інфляційні процеси та коливання валютного курсу створюють серйозні виклики для фінансової системи. Банки

використовують інструменти хеджування, диверсифікацію активів та страхування для мінімізації цих ризиків, що сприяє збереженню довіри населення та бізнесу до фінансової системи країни.

Важливо зазначити, що банківська система відіграє ключову роль у відновленні економіки після завершення військових дій. Вона здатна стати рушієм економічного зростання, забезпечуючи довгострокове фінансування відбудови інфраструктури, надаючи кредити підприємцям для розвитку виробничих потужностей та залучаючи іноземні інвестиції. У цьому контексті важливим є розвиток партнерства між державними установами, міжнародними фінансовими організаціями та банківським сектором для ефективного використання фінансових ресурсів та координації відбудовчих програм.

Таким чином, банківська інфраструктура є ключовим фактором фінансової стійкості територій, особливо в умовах війни. Вона забезпечує доступ до фінансових ресурсів, підтримує підприємницьку діяльність, сприяє соціальній стабільності та формує основу для відновлення економіки. Ефективна робота банків дозволяє регіонам адаптуватися до складних умов, зберігати економічний потенціал та створювати передумови для сталого розвитку в майбутньому.

Харківський регіон є одним із найбільших економічних центрів України, що має значний вплив на розвиток банківської інфраструктури [11]. Проте його розвиток залежить від ряду факторів, таких як географічне розташування, економічна спеціалізація, соціальні та інституційні умови. Для аналізу впливу банківської інфраструктури на фінансову стійкість Харківського регіону важливо розглянути наступні аспекти.

Розподіл банківських установ по Харківському регіону суттєво впливає на доступність фінансових послуг для місцевих жителів та підприємств. У Харкові, як обласному центрі, зосереджено більшість банківських відділень, що забезпечують доступ до кредитування, депозитів та інших фінансових послуг. Однак, на території області може бути недостатня кількість

банківських установ, зокрема в сільських районах, що обмежує доступність фінансових ресурсів для малого бізнесу та сільського населення.

Розподіл банківських відділень також залежить від інфраструктури великих міст. Відділення банків зосереджуються в економічно активних районах, таких як Харків, Лозова, Ізюм, де є високий попит на фінансові послуги.

У сільських районах, де рівень урбанізації є низьким, часто спостерігається відсутність фізичних банківських відділень, що створює значні бар'єри для доступу до фінансових послуг. У таких випадках дедалі більшої популярності набувають мобільні банки та електронні платформи.

Рівень доступності банківських послуг для різних груп населення та бізнесу в Харківському регіоні значною мірою залежить від рівня урбанізації, доходів населення, соціальної структури та типу бізнесу.

Малий та середній бізнес: це важлива група для розвитку регіону, оскільки банки надають кредити для розвитку підприємництва, а також фінансування для стартапів. Однак не всі малі підприємці мають достатній доступ до банківських продуктів через високі вимоги до кредитної історії та заставного майна.

Населення з низькими доходами: багато громадян можуть зіткнутися з труднощами при отриманні кредитів, оскільки їх доходи не дозволяють задовольняти вимоги банківських установ щодо позик. Це обмежує доступ до кредитних ресурсів і створює соціальну напругу, особливо в сільських районах.

Молодь та студенти: важливу роль у Харківському регіоні відіграють молодіжні кредити, депозитні програми та інші фінансові продукти, що сприяють залученню молоді до банківської системи.

Забезпечення доступу до банківських послуг є критично важливим для стимулювання економічної активності та підвищення фінансової стабільності території.

Місцеві економічні умови значною мірою впливають на розвиток банківської інфраструктури та її здатність підтримувати фінансову стійкість території. До таких умов можна віднести: рівень безробіття, наявність великого бізнесу, сільськогосподарський сектор, інфраструктурні умови. Розглянемо, детальніше кожну складову. Високий рівень безробіття в регіоні призводить до зниження платоспроможності населення, що негативно позначається на попиті на кредитні продукти та на здатності клієнтів обслуговувати свої борги. Відтак, банки можуть бути менш схильні до кредитування, знижуючи доступ до фінансування для бізнесу та населення.

Харків є великим індустріальним центром, і наявність потужних підприємств, таких як заводи, фабрики та великі торговельні мережі, підвищує потребу в банківських послугах, таких як корпоративне кредитування, депозити та валютні операції. Більш розвинута банківська інфраструктура відповідає на потреби великих бізнес-структур і стимулює економічний розвиток регіону.

Враховуючи, що Харківський регіон має сильну сільськогосподарську спеціалізацію, банківська інфраструктура повинна надавати спеціалізовані послуги для аграріїв, такі як кредити на закупівлю техніки, мінеральних добрив та інші ресурси. Однак сільські райони часто стикаються з обмеженим доступом до таких послуг через відсутність банківських відділень.

Якість дорожнього покриття, транспортна доступність, наявність логістичних центрів також можуть впливати на рівень розвитку банківської інфраструктури. Наприклад, добре розвинута транспортна мережа може полегшити доступ до банківських послуг та стимулювати розвиток малого бізнесу.

Банківська інфраструктура є ключовим фактором економічного розвитку регіону, безпосередньо впливаючи на його економічні результати. Кореляційний аналіз між показниками розвитку банківської інфраструктури та економічними результатами дозволяє оцінити, як зміни у фінансовому секторі впливають на загальний економічний стан території. Основними

економічними показниками, що мають тісний взаємозв'язок із банківською інфраструктурою, є зростання валового регіонального продукту (ВРП), рівень безробіття та інвестиційна привабливість регіону.

Валовий регіональний продукт є ключовим індикатором економічної активності регіону, а банківська інфраструктура безпосередньо сприяє його зростанню через механізми кредитування та інвестиційної підтримки. Наявність розвинутої банківської системи дозволяє підприємствам і приватним особам отримувати кредити для фінансування виробничих процесів, споживчих витрат та розвитку інфраструктури. Це стимулює зростання економічної активності та підвищення ВРП. Крім того, банки фінансують інфраструктурні проєкти, такі як будівництво доріг, житла, шкіл і лікарень, що створює нові робочі місця та сприяє розвитку суміжних галузей економіки.

Кореляційний аналіз між розвитком банківської інфраструктури та зростанням ВРП дозволяє визначити ступінь фінансової інтеграції регіонів, ефективність роботи банківської системи та її вплив на ключові економічні процеси. Основними показниками аналізу є кількість банківських установ, обсяги кредитування та рівень депозитів. Ці дані надають можливість оцінити рівень доступу до фінансових ресурсів та їх ефективність у стимулюванні економічного зростання.

Результати кореляційного аналізу можуть бути використані для[10]:

- Визначення регіонів із недостатньою банківською присутністю та розробки програм стимулювання розвитку фінансової інфраструктури.
- Оптимізації кредитних програм для підтримки ключових секторів економіки, таких як промисловість, аграрний сектор та інноваційні стартапи.
- Формування стратегій залучення інвестицій на основі аналізу депозитної активності та мобілізації внутрішніх ресурсів.

- Прогнозування економічного зростання через аналіз динаміки банківських показників та їхнього впливу на макроекономічні процеси.

Попри практичну значущість кореляційного аналізу, слід враховувати низку обмежень, зокрема:

- Вплив зовнішніх факторів, таких як податкова політика, транспортна інфраструктура та демографічні зміни.
- Різноманітність економічних умов у регіонах, що потребує індивідуального підходу до аналізу.
- Динамічність фінансового сектору, яка вимагає постійного оновлення даних та врахування нових трендів, таких як цифровізація банківських послуг.

Рівень безробіття є важливим соціально-економічним показником, який має тісний зв'язок із розвитком банківської інфраструктури. Банки сприяють зниженню безробіття шляхом фінансування малого та середнього бізнесу, а також інвестицій в інфраструктурні проєкти. Надання кредитів підприємцям дозволяє створювати нові бізнеси, розширювати виробничі потужності та підвищувати зайнятість населення.

Фінансування інфраструктурних проєктів сприяє зростанню зайнятості у сферах будівництва, транспорту та соціальної інфраструктури, що безпосередньо впливає на рівень безробіття та сприяє соціальній стабільності в регіоні. Кореляційний аналіз між розвитком банківської інфраструктури та рівнем безробіття допомагає оцінити вплив фінансових послуг на соціально-економічний добробут регіону.

Інвестиційна привабливість визначається здатністю регіону залучати внутрішні та зовнішні інвестиції, що є ключовим фактором сталого розвитку. Банківська інфраструктура відіграє вирішальну роль у підвищенні інвестиційної привабливості, забезпечуючи доступ до фінансових ресурсів та гарантії фінансової стабільності. Наявність розвинутої банківської системи

створює умови для залучення капіталу, пропонуючи інвесторам широкий спектр фінансових інструментів – від кредитування до управління ризиками.

Стабільність банківського сектору є важливим показником для інвесторів, які прагнуть працювати у передбачуваному фінансовому середовищі. Розвинена банківська інфраструктура підвищує рівень довіри інвесторів та гарантує захист їхніх капіталовкладень. Кореляційний аналіз між рівнем інвестицій, розвитком банківської інфраструктури та загальним економічним станом регіону дозволяє оцінити ступінь впливу фінансових установ на інвестиційний клімат.

Таким чином, банківська інфраструктура є важливим фактором розвитку регіональної економіки, сприяючи зростанню валового регіонального продукту, зниженню рівня безробіття та підвищенню інвестиційної привабливості. Проведення кореляційного аналізу дозволяє глибше зрозуміти взаємозв'язок між фінансовою системою та економічними показниками, що дає змогу формувати ефективну регіональну політику. Врахування особливостей регіонів та адаптація фінансових інструментів до місцевих умов є ключовими факторами забезпечення сталого розвитку в сучасних умовах.

Розвиток банківської інфраструктури на регіональному рівні є важливим фактором забезпечення економічної стабільності та фінансової стійкості територій. Сучасні виклики, зокрема нерівномірний розподіл банківських установ, доступ до цифрових послуг та різниця в економічному розвитку регіонів, вимагають комплексного підходу до вдосконалення фінансової інфраструктури. Інтеграція з фінансовими технологіями (FinTech), розширення доступу до банківських послуг і фінансова грамотність населення є ключовими напрямами розвитку.

Одним із пріоритетних завдань є забезпечення доступу до фінансових послуг для всіх верств населення, зокрема в сільській місцевості та малих містах. Для цього необхідно реалізувати такі заходи, як розширення мережі банківських відділень та банкоматів у віддалених районах, що забезпечить доступ до основних банківських продуктів: кредитів, депозитів, платіжних

сервісів. Водночас розвиток цифрових каналів обслуговування, включаючи інтернет-банкінг та мобільні додатки, дозволить громадянам та бізнесу здійснювати фінансові операції дистанційно, зменшуючи залежність від фізичних відділень банків. Це особливо важливо для регіонів з низькою щільністю населення, де відкриття нових відділень може бути економічно невиправданим.

Ключовим аспектом є підвищення фінансової обізнаності населення. Проведення освітніх кампаній та консультацій допоможе громадянам краще розуміти фінансові інструменти, планувати особисті фінанси та ефективно користуватися банківськими послугами. Особливу увагу слід приділити малим підприємцям, які часто стикаються з труднощами в доступі до фінансових ресурсів через брак знань та досвіду.

Сучасні технології відіграють важливу роль у розвитку банківської інфраструктури. Мобільні додатки стають основним інструментом взаємодії клієнтів із банками, дозволяючи здійснювати перекази, оплачувати комунальні послуги, отримувати кредити тощо. Важливим завданням є розробка зручних та безпечних мобільних рішень, які не вимагатимуть високих технічних знань від користувачів. Інтеграція банківських додатків із платформами електронної комерції та платіжними системами сприятиме зручному проведенню фінансових операцій.

Питання кібербезпеки є особливо актуальним у зв’язку із зростанням кількості онлайн-транзакцій. Забезпечення захисту особистих даних клієнтів є критичним для довіри до банківських послуг та фінансової стабільності регіонів. Необхідно посилити заходи з безпеки, зокрема використання сучасних методів аутентифікації та захисту від шахрайства.

Інтеграція фінансових технологій (FinTech) відкриває нові можливості для регіонального розвитку. Співпраця банків з FinTech-компаніями[13] дозволяє впроваджувати інноваційні продукти, такі як peer-to-peer кредитування, мобільні платежі, криптовалюти, що сприяє зниженню вартості фінансових послуг та покращенню доступу до фінансування для малого

бізнесу. Використання блокчейн-технологій допомагає підвищити прозорість фінансових операцій, знизити ризики шахрайства та оптимізувати витрати.

Для ефективного розвитку банківської інфраструктури важлива підтримка з боку держави та місцевої влади. Реалізація державних програм фінансування малого та середнього бізнесу через банківські кредити та субсидії сприятиме економічному зростанню регіонів. Зниження кредитних бар'єрів та створення сприятливих умов для підприємців допоможуть розширити бізнес-діяльність та підвищити рівень зайнятості населення.

Залучення інвестицій у регіональні інфраструктурні проєкти, такі як транспортна та енергетична інфраструктура, є ще одним важливим аспектом розвитку банківської системи. Банки можуть стати надійними партнерами для реалізації таких проєктів, надаючи довгострокове фінансування. У цьому контексті важливу роль відіграють міжнародні фінансові організації, які можуть надати як фінансову підтримку, так і експертні консультації для розвитку фінансового сектору.

Таким чином, банківська інфраструктура є ключовим чинником забезпечення фінансової стійкості територій. Вона мобілізує фінансові ресурси, сприяє інвестуванню, підтримує економічну активність та створює умови для соціального розвитку. Завдяки стабільній банківській системі регіони можуть ефективно реагувати на економічні виклики, забезпечуючи фінансову стабільність і сталий розвиток [9].

Для подальшого вдосконалення банківської інфраструктури необхідно розширювати доступ до фінансових послуг, розвивати цифрові технології, підвищувати рівень фінансової освіти та створювати сприятливі умови для інвестицій. Інтеграція FinTech-рішень дозволить значно підвищити ефективність банківської системи та адаптувати її до потреб сучасного бізнесу та населення.

Забезпечення довгострокового економічного розвитку регіонів потребує активної співпраці між банківськими установами, органами влади та бізнесом. Створення ефективних партнерств дозволить реалізувати амбітні економічні

проєкти, підвищити рівень зайнятості та забезпечити фінансову стабільність навіть у складних економічних умовах.

Висновки. У ході проведеного дослідження було встановлено, що розвиток банківської інфраструктури є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості регіонів. Доведено, що розгалужена мережа банківських установ сприяє підвищенню доступності фінансових ресурсів для підприємств і населення, стимулює розвиток малого та середнього бізнесу, створення нових робочих місць та залучення інвестицій. Особливу увагу приділено впливу банківської інфраструктури на економічний розвиток територій, зокрема через механізми кредитування, фінансування інфраструктурних проектів та підтримку соціальних ініціатив.

Встановлено, що одним із основних викликів є нерівномірний розподіл банківських установ, особливо в сільських районах, що створює бар'єри для фінансової інклюзії. У статті проаналізовано необхідність цифровізації банківських послуг, яка дозволяє значно розширити доступ до фінансових ресурсів завдяки онлайн-банкінгу та мобільним додаткам. Це є важливим кроком до забезпечення рівномірного розподілу банківських послуг на території регіону.

Результати дослідження підтверджують, що фінансові технології (FinTech) відкривають нові можливості для розвитку банківської інфраструктури, зокрема через розширення доступу до фінансування для малого бізнесу та стартапів. Інтеграція банківських установ із FinTech-компаніями дозволяє знижувати витрати на обслуговування клієнтів і підвищувати рівень довіри до фінансової системи регіону.

Аналіз показав, що розширення мережі банківських відділень, розвиток цифрових каналів обслуговування та фінансова освіта населення є основними напрямами, які потребують подальшого розвитку для зміцнення фінансової стійкості територій. Одним із важливих аспектів є адаптація банківських послуг до специфіки регіонів, що дозволить ефективніше задовольняти потреби населення та бізнесу.

Зіставлення поставлених завдань із отриманими результатами показало, що всі цілі дослідження досягнуті. Визначено основні чинники, що впливають на фінансову стійкість територій, а також розроблено рекомендації щодо подальшого розвитку банківської інфраструктури. Однак питання забезпечення ефективного партнерства між державою, банками та міжнародними фінансовими організаціями потребує подальшого дослідження з урахуванням сучасних викликів, зокрема воєнного стану та його наслідків для економічної стабільності регіонів.

Таким чином, подальші дослідження можуть бути зосереджені на аналізі ефективності впровадження нових банківських продуктів та технологій, їх впливу на інвестиційний клімат регіонів та можливості подальшої децентралізації фінансових послуг для підвищення доступності фінансових ресурсів у віддалених районах.

Список використаних джерел

1. Кейнс Дж. М. Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей. Пер. з англ. К.: Основи, 1997. 512 с.

2. Фрідман М. Кількісна теорія грошей: Праці. Пер. з англ. К.: Основи, 1999. 480 с.

3. Захарченко В. В., Кравченко І. М. Регіональні особливості функціонування банківських установ і їх вплив на соціально-економічний розвиток територій. Науковий вісник НУХТ. 2020. № 6(128). С. 123–131.

4. Ребрик Ю. О. Територіальні диспропорції у доступі до банківських послуг як фактор фінансової ізоляції регіонів. Економіка України. 2021. № 7. С. 65–72.

5. Порохняк-Карпінська Л. В. Впровадження цифрових технологій у банківському секторі: підвищення фінансової інклюзії. Банківська справа. 2022. № 9. С. 54–61.

6. Шульга О. М. Вплив нестабільності банківської системи на фінансову стійкість регіонів. Фінанси України. 2023. № 4. С. 101–109.

7. Ткаченко, М. С. Збалансованість місцевих бюджетів як фактор економічної стійкості територій. Стратегії розвитку економіки, 2021. 19(4), С. 82-91.

8. Tykhonenko, O., Prus, V. The Impact of Banking Infrastructure on Investment Climate and Unemployment. Banking and Finance Review. 2021. 18(4), С. 67-80.

9. Грищенко, О. М. Роль банківської інфраструктури у забезпеченні фінансової стабільності регіонів. Економічна теорія. 2022. 9(3), С.75-85.

10. Максименко, Ж., & Командровська, В. (2023). КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, *4*(51), 383–396.

11. ПРОГРАМА ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2024 РІК

12. Ільченко В. Сутність та складові механізму сталого розвитку регіону. Evropský časopis ekonomiky a managementu, Volume 5 Issue 1 2019. С. 212-219.

13. Болдуєва, О., Горбунова, А., & Кусакова, Ю. (2024). ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ І РОЛЬ БАНКІВ У ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ. *Економіка та суспільство*, (69)

14. ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ, ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ ТА ФІНАНСОВИЙ ДОБРОБУТ В УКРАЇНІ У 2021 для DAI Global LLC, Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору»

15. Пріоритети розвитку реального сектора в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України : аналіт. доп. О. В. Собкевич, А. В. Шевченко, В. М. Русан та ін.; за загальн. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2024. 104 с.